

ОФІЦІОЗ

Інформаційний бюлетень
"За медичні права"
№ 12, грудень,
2022 р.

ПРОФЕСІЙНА СПІЛКА

ПРАЦІВНИКІВ ОХОРОНИ ЗДОРОВ'Я УКРАЇНИ

ППОЗУ

ВИКОНАВЧИЙ КОМІТЕТ

ПОСТАНОВА

14 грудня 2022 року

Київ

№ ВК8-6/1

Про фінансування галузі охорони здоров'я та оплати праці працівників в умовах воєнного стану

Заслухавши й обговоривши інформацію Голови Профспілки Вікторії Коваль та заступниці Голови Національної служби здоров'я України Тетяни Бойко щодо фінансового забезпечення закладів охорони здоров'я, оплати праці працівників галузі в умовах воєнного стану та реалізації Програми медичних гарантій на 2023 рік, Виконавчий комітет Профспілки працівників охорони здоров'я України зазначає, що внаслідок повномасштабної російської агресії система охорони здоров'я України зіткнулася з безпрецедентними викликами війни, але завдяки безмежній мужності та професіоналізму медичного персоналу, відповідальним рішенням Уряду та всеосяжній міжнародній підтримці, галузь продовжує працювати та надавати медичну допомогу населенню.

З початку війни Кабінет Міністрів України (далі – КМУ) вніс низку змін до постанови від 29.12.2021 № 1440 «Деякі питання реалізації програми державних гарантій медичного обслуговування населення у 2022 році» та від 25.04.2018 № 410 «Про договори про медичне обслуговування населення за програмою медичних гарантій», які забезпечили медичним закладам, в тому числі і на окупованих територіях, гарантовану щомісячну оплату від Національної служби здоров'я України (далі – НСЗУ) 1/12 річного обсягу фінансування. Це дозволило утримати систему в критичний момент, забезпечити оплату праці медичним працівникам та безперебійну роботу лікарень.

Станом на 24 жовтня 2022 року, за даними НСЗУ, укладено 4844 договорів про медичне обслуговування населення за програмою медичних гарантій з 3476 закладами охорони здоров'я (з них 2259 договорів щодо надання первинної медичної допомоги, 25 договорів щодо надання екстреної медичної допо-

моги, 2560 договорів щодо надання вторинної (спеціалізованої) медичної допомоги) та здійснено оплати в сумі 113,2 млрд грн.

За напрямом «Забезпечення кадрового потенціалу системи охорони здоров'я, шляхом організації надання медичної допомоги із залученням лікарів-інтернів» НСЗУ укладено 1141 договорів та здійснено оплати за договорами за травень-серпень 2022 в сумі 102,3 млн грн.

Виконавчий комітет Профспілки констатує, що в останні роки намітилася позитивна тенденція щодо збільшення фінансування галузі, зокрема, і Програми медичних гарантій. Але забезпечити потреби галузі у повному обсязі та дотриматися мінімальних фінансових гарантій, встановлених Законом України від 19.10.2017 № 2168-VIII «Про державні фінансові гарантії медичного обслуговування населення», не вдалося. Так видатки на охорону здоров'я у зведеному бюджеті 2022 року становили 221,0 млрд грн або 4,1% від валового внутрішнього продукту (далі – ВВП) (проти 204,1 млрд грн або 3,7% від ВВП у 2021 році). Обсяг коштів на реалізацію Програми медичних гарантій у 2022 році становив 157,3 млрд грн або 2,9% від ВВП (проти 128,7 млрд грн або 2,4% від ВВП у 2021 році).

При формуванні Державного бюджету на 2023 рік Профспілка виходила із ініціативою збереження обсягів фінансування галузі на рівні не меншому за показники 2022 року, усвідомлюючи весь тягар війни та її руйнівні наслідки для економіки. На жаль, Закон України від 03.11.2022 № 2710-IX «Про Державний бюджет України на 2023 рік» передбачає зменшення видатків на охорону здоров'я на 14,2 млрд грн (206,8 млрд грн або 3,2% від ВВП), зокрема на реалізацію Програми медичних гарантій на 14,6 млрд грн (142,7 млрд грн або 2,2% від ВВП).

Виконавчий комітет Профспілки вважає, що брак фінансового ресурсу спричинив проблеми із виконанням Указу Президента України від 18.06.2021 № 261/2021 «Про заходи щодо підвищення конкурентоспроможності закладів охорони здоров'я та забезпечення додаткових гарантій для медичних працівників» та реалізацією постанови КМУ від 12.01.2022 № 2 «Деякі питання оплати праці медичних працівників закладів охорони здоров'я» (далі – Постанова № 2) щодо виплати з 1 січня 2022 року підвищеної заробітної плати лікарям на рівні не менше 20,0 тис. грн та середньому медперсоналу 13,5 тис. грн, а також забезпеченням диференціації в оплаті праці медпрацівників. Значний дефіцит фонду оплати праці призвів до утворення заборгованості у сумі понад 200,0 млн грн станом на 22 лютого 2022 року. Для вирішення цієї проблеми Профспілка зверталася до Міністра охорони здоров'я України Віктора Ляшка, і, як наслідок, КМУ прийняв рішення

про запровадження нового пакету «Забезпечення збереження кадрового потенціалу для надання медичної допомоги» за програмою медичних гарантій. За березень-серпень 2022 року за цим пакетом НСЗУ уклало 233 договорів та здійснило виплати в сумі 846,0 млн грн, що дало можливість, за даними обласних організацій Профспілки, багатьом закладам охорони здоров'я погасити борги із виплати заробітної плати та не допустити масового вивільнення працівників.

За даними НСЗУ, у першому півріччі 2022 року середня заробітна плата лікарів становила 21,0 тис. грн (у 1,5 рази більше ніж у 2021 році), а середнього медичного персоналу – близько 15,0 тис. грн (на 34 % більше ніж у 2021 році). Оскільки в умовах воєнного стану доступ до інформації обмежено, то порівняти середню заробітну плату за видами економічної діяльності вдалося лише за січень 2022 року (за даними Державної служби статистики України): охорона здоров'я – 13 633 грн, освіта – 11489 грн, промисловість – 15 441 грн, економіка – 14 577 грн. У 2021 році середня заробітна плата працівників охорони здоров'я складала 11 825 грн, в освіті – 11 817 грн, промисловості – 14 902 грн, економіці – 14 014 грн.

Оскільки усі соціальні стандарти на 2023 рік «заморожено» на рівні 2022 року, то розмір посадового окладу працівника I тарифного розряду Єдиної тарифної сітки у 2023 році залишиться на рівні 1 грудня 2021 року - 2893 грн, тобто співвідношення між мінімальною заробітною платою погіршиться з 44,5 % до 43,2%. Крім того, у 2023 році призупинено дію Закону України «Про індексацію грошових доходів населення».

В умовах воєнного стану Профспілка зосередила свою діяльність на здійсненні громадського контролю за мінімальними трудовими гарантіями, зокрема станом виплати заробітної плати. Про заборгованість із виплати заробітної плати працівникам закладів охорони здоров'я Профспілка щомісяця інформувала КМУ, Міністерство охорони здоров'я України, НСЗУ, Державну службу України з питань праці, Міністерство економіки України для вжиття відповідних заходів. Станом на 22.11.2022 борги склали 53,2 млн грн (зокрема прострочена заборгованість 25,6 млн грн).

Відзначимо, що основними причинами несвоєчасної виплати заробітної плати є недостатність коштів на покриття видатків щодо підвищення оплати праці медпрацівникам відповідно до Постанови № 2, стислі терміни контракування, низький розмір тарифів на медичні послуги, зокрема стоматологічні, першочерговість проведення казначейських платежів за видатками на національну безпеку і оборону та на здійснення заходів правового режиму воєнного стану відповідно до постанови КМУ від 09.06.2021 № 590 «Про затвердження Порядку виконання повноважень Державною казначейською службою в особливому режимі в умовах воєнного стану» (зі змінами).

Оскільки громади та заклади охорони здоров'я неспроможні самостійно відновити зруйновану мережу

та повноцінно покрити витрати на оплату праці за відсутності додаткових надходжень від місцевих бюджетів та платних послуг, долаючи катастрофічні наслідки війни, система охорони здоров'я, як ніколи, потребує державної фінансової підтримки та вжиття дієвих заходів щодо збереження кадрового потенціалу та забезпечення відповідного соціально-економічного захисту медичних працівників в умовах воєнного стану.

В порушення всіх міжнародних норм права та медичного нейтралітету російські окупанти за вісім місяців війни пошкодили понад 1100 об'єктів, з них 144 зруйновано вщент. На час повністю відновлено 95 об'єктів медичної інфраструктури та 204 відновлено частково. За попередніми оцінками понад 38 млрд грн необхідно буде залучити для відновлення об'єктів медичної інфраструктури.

Ключовим для держави у стані війни залишається питання забезпечення населення належною медичною допомогою, лікарськими засобами та недопущення поширення епідемій та спалахів інфекційних хвороб.

Для подолання наслідків війни широкого впровадження та додаткового фінансування потребують програми медичної реабілітації та психологічної підтримки як захисників, так і населення України.

З огляду на вищезазначене, Виконавчий комітет Професійної спілки працівників охорони здоров'я України

ПОСТАНОВЛЯЄ:

1. Для забезпечення стабільного фінансування закладів охорони здоров'я, недопущення зниження рівня гарантій в оплаті праці працівників у 2023 році та збереження кадрового потенціалу галузі звернутися до Кабінету Міністрів України з питань:

1.1. Невідкладного прийняття Програми медичних гарантій на 2023 рік та внесення змін до постанови КМУ від 12.01.2022 № 2 «Деякі питання оплати праці медичних працівників закладів охорони здоров'я»;

1.2. Запровадження дієвого механізму диференціації заробітної плати в охороні здоров'я залежно від кваліфікації працівника та складності робіт;

1.3. Вжиття заходів щодо державної підтримки закладів охорони здоров'я, погашення і недопущення заборгованості із виплати заробітної плати.

2. Головам первинних та територіальних організацій Профспілки:

2.1. Консолідувати зусилля з органами місцевого самоврядування щодо вирішення нагальних питань функціонування закладів охорони здоров'я та оплати праці медпрацівників в умовах воєнного стану;

2.2. Посилити громадський контроль за мінімальними трудовими гарантіями, зокрема станом виплати заробітної плати, нарахуванням гарантованого рівня оплати праці та її диференціації.

3. Контроль за виконанням постанови покласти на заступника Голови Профспілки Ірину Швець.

Голова Профспілки

Вікторія КОВАЛЬ